

Avdelning: Miljöövervakningen
Handläggare: Per Owe Molander
Telefon: 08-508 28 918
Fax: 08-508 28 808
E-post: perowe.molander@miljo.stockholm.se

2006-03-27

MHN 2006-04-11 p. 8

Stockholms miljöprogram 2007 – 2010

Remiss från Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Godkänna Miljöförvaltningens synpunkter på remissen enligt bilaga 2
2. Föreslå Kommunstyrelsen att Kommunfullmäktige ger Miljö- och hälskyddsnämnden i uppdrag att ansvara för den operativa delen av uppföljningen av miljömålen.
3. Föreslå Kommunstyrelsen att aktualitetspröva stadens miljöpolicy och anpassa denna till det nya miljöprogrammet
4. Omedelbar justering

Carl-Lennart Åstedt

Urban Jonsson

Bakgrund

Genom remiss från Kommunstyrelsen (Dnr 202-1753/2005) har Miljö- och hälsoskyddsnämnden fått Remiss av Stockholms miljöprogram 2007 – 2010, för yttrande senast den 7 april 2006. Förlängning av remisstiden till den 11 april 2006 har begärts och erhållits. Ärendet har remitterats till samtliga nämnder och styrelser inom Stockholms stad.

Kommunfullmäktige beslöt den 22 november 2004 att uppdra åt Miljö- och hälsoskyddsnämnden att ta fram ett nytt miljöprogram för Stockholm för perioden 2007 t.o.m. 2010. Ansvarförhållandena för arbetet ändrades senare genom fullmäktiges beslut den 24 januari 2005 om stadens politiska organisation där det slås fast att Kommunstyrelsen ska samordna miljöprogrammet och säkerställa ett utvecklat utvärderings- och uppföljningsarbete.

Uppdraget har genomförts i bred samverkan med stadens förvaltningar och bolag. Dessa har beretts tillfälle att i olika omgångar medverka i processen. Miljöförvaltningen, Markkontoret, Renhållningsförvaltningen, Stadsbyggnadskontoret, Stockholm Vatten AB, Svenska Bostäder, Trafikkontoret och Östermalms stadsdelsförvaltning har ingått i styrgruppen som letts av Stadsledningskontoret.

Förslaget innefattar övergripande mål, delmål och nyckeltal inklusive inledande textavsnitt och preciseringar. Även en ordförklaring bifogas. I det slutliga förslaget tillkommer ett inledande avsnitt, eventuella motivtexter och layout.

Bilaga

I remissen önskas nämndernas och styrelsernas reaktioner speciellt på delmålens genomförbarhet, samt på nyckeltalens uppföljningsbarhet och ansvarsfördelningen.

Stadsledningskontoret har koordinerat arbetet med framtagandet av det nya miljöprogrammet och ansvarar ensamt för den slutliga sammanvägning som gjorts.

Förvaltningens synpunkter

Nedan redovisas synpunkter på processen, generella synpunkter på programförslaget. För att underlätta för nämnden och ge en bättre överblick av förvaltningens förslag på konkreta textändringar redovisas dessa i bilaga 2 där förslag till tillägg och strykningar har markerats, ibland med förtydligande kommentarer, direkt i remissförslaget.

Processen

Miljöförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till remissförslaget. En bra förändring i förhållande till det gällande miljöprogrammet är att det nya programmet är mer tydligt verksamhetsintegrerat och har ett tydligare fokus på nämndernas och styrelsernas egen rådighet.

Revideringen av miljöprogrammet har skett under stor tidspress. Trots att många representanter från olika förvaltningar och bolag kunnat bidra i processen finns det risk för att tiden inte har medgivit någon djupare avstämning eller förankring inåt, i de berörda organisationerna.

Likaså hade det varit värdefullt om tiden hade medgivit en mer grundläggande översyn av nuvarande miljöprogram så att den nya miljö- och hälsoutredning som kommer att redovisas inom kort hade kunnat ligga till grund för det nya miljöprogrammet enligt den ursprungliga planeringen. I avsaknad av detta stöd har samrådsprocessen inneburit att det nya programmets mål tagits fram genom förhandlingar och kompromisser.

Det övergripande syftet med att ta fram ett övergripande styrdokument för miljöarbetet måste vara att lyfta fram och fokusera på de mesta angelägna miljö- och hälsofrågor som staden bör inrikta sina resurser emot. Det är i detta sammanhang synnerligen angeläget att staden har ett centralt styrsystem för att hantera dessa frågor och som kan hantera att göra avvägningar mot andra intressen inom staden. Detta talar för en central samordning av miljöprogrammet.

Det är däremot inte lika självklart att den nödvändiga kompetensen för att belysa dessa frågor finns i den centrala administrationen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden och dess förvaltning har sedan decennier bistått staden med denna kompetens. Miljöförvaltningen har lång erfarenhet av miljöprogramsarbete och stadens Miljöprogram har sedan 1970-talet successivt utvecklats mot ett alltmer strukturerat och metodiskt synsätt såväl vad gäller tillämpning och uppföljning.

Den ovan nämnda ändrade ansvarsfördelningen för stadens miljöarbete har således både för- och nackdelar. Uppdraget har, som tidigare nämnts, genomförts i bred samverkan med stadens förvaltningar och bolag. Trots att fördelarna men denna demokratiska process är svår att ifrågasätta finns anledning att fundera över om det övergripande syftet med att ta fram ett miljöprogram har uppfyllts och vem som är bäst skickad att genomföra den nödvändiga analysen. Frågor av central betydelse, och som fortfarande är otydlig i den nya organisationen, är hur implementering och uppföljningen av miljöprogrammets mål ska gå till.

Miljöförvaltningens slutsats är därför att Miljö- och hälsoskyddsnämndens, utifrån den specialkompetens som nämnden och dess medarbetare besitter, på uppdrag av och i nära samråd med kommunstyrelsen bör ansvara för såväl bedömningar av vilken inriktning som krävs i det operativa miljöarbetet, framtagande av förslag till mål och för uppföljningen av dessa.

Avseende uppföljning har förvaltningen byggt upp en väl fungerande struktur genom Miljöbarometern (www.stockholm.se/miljobarometern), som är en databasbaserad webbapplikation för uppföljning och kommunikation av nyckeltal. Miljöbarometern har hittills varit ett resurs-effektivt och mycket ändamålsenligt verktyg för att uppfylla förvaltningens ansvar att redovisa miljösituationen och stadens miljöarbete både inom ramen för stadens styrsystem samt för information till medborgarna. Det finns också stora möjligheter att utveckla redovisningen på miljöbarometern för andra uppföljningsområden inom staden. Exempel på detta kan vara folkhälsoprogrammet, avfallsplanen, Ålborgåtagandena m.fl.

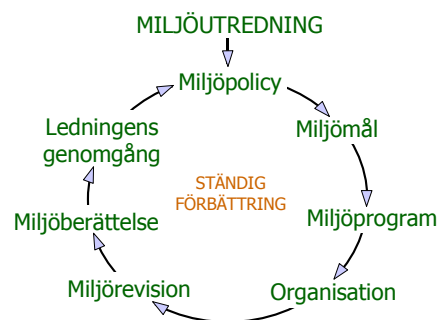
Förvaltningen anser därför att Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsättningsvis särskilt bör ansvara för den operativa delen av uppföljningen av miljömålen genom att ta fram årliga miljöredovisningar på en mer detaljerad nivå samt att bistå Kommunstyrelsen med mer aggregerade analyser och underlag som lätt kan integreras i det centrala styr- och uppföljningssystemet.

Generella synpunkter på programförslaget

Här redovisas allmänna synpunkter på programförslaget. Detaljerade synpunkter redovisas i bilaga 2.

Stadens Miljöpolicy

I stadens budget för år 2006 anges som ett av de huvudsakliga styrdokumenterna inom miljöområdet "Miljöpolicy för Stockholms stad". Detta dokument har levt en undanskymd tillvaro sedan det antogs av fullmäktige år 1997. På bilden här intill illustreras den gängse systematiken för ett strukturerat miljöledningssystem där både en miljöutredning samt en miljöpolicy bör föregå ett miljöprogram. Tyvärr är stadens miljöprogramarbete inte i fas med detta arbetssätt. Förvaltningen föreslår ändå att miljöpolicyn aktualitetsprövas och anpassas till stadens integrerade ledningssystem och det nya miljöprogrammet i samband med att detta skrivs fram. Inför kommande miljöprogram bör en bättre anpassning ske till de olika momenten i miljöledningssystemet.

Koppling till folkhälsoarbete

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått "Förslag till folkhälsoprogram för Stockholms stad" på remiss samtidigt som remissen av det nya miljöprogrammet. Miljöförvaltningen har varit delaktig i arbetsgruppen för ett folkhälsoprogram. Framför allt har erfarenheterna av och kopplingen till det långa miljöarbetet i Stockholms stads kommit att genomlysas i diskussionerna. Detta gäller särskilt det nationella folkhälsomålet "5 Sunda och säkra miljöer och produkter". Eftersom detta mål omfattar samtliga miljö kvalitetsmål och därmed miljöprogrammets olika målområden är det viktigt att kopplingen hur folkhälsoarbetet och miljöarbetet hänger samman och kompletterar varandra belyses i övergripande texter i miljöprogrammet.

Målkonstruktionen

I många av målen anges "stadens förvaltningar och bolag" som motagare av målen även om frågan bara gäller enstaka förvaltningar. Detta bör ses över då det kan skapa onödiga tolkningsproblem. Generellt bör denna formulering ersättas med "staden ska..." samt att det förklaras i programmets inledande text att med detta avses staden som organisation. För att underlätta implementeringen bör också varje delmål kompletteras med vilka nämnder och styrelser som har särskilt stort ansvar och rådighet att bidra till att målet uppfylla.

I nuvarande målstruktur blandas mål som omfattar stadens egna verksamheter och den egna rådigheten med samverkansmål eller s.k. "verka för mål" som har en tydlig koppling till stadens Agenda 21 arbete. Genom att flytta om målen och gruppera dem efter typen av mål blir presentationen tydligare. Förvaltningen förutsätter också att programmet kommer att kompletteras med en förklaring av vad som menas med "verka för mål" resp. mål som omfattar stadens egna verksamheter.

Det finns genomgående skilda sätt att precisera målen, på vissa ställen står att "målet innebär att" och på andra mål står det "målet anses uppfyllt när" eller "målet ska bidra till". Detta bör ses över då det skulle öka tydligheten om formuleringen är lika. I de fall det är möjligt är formuleringen "målet anses uppfyllt om" att föredra.

Nyckeltal

För att miljöprogrammet ska kunna följas upp krävs att relevanta nyckeltal är kopplade till målen. Förvaltningen konstaterar att vissa nyckeltal kan komma att behöva vidareutvecklas när delmålen är bestämda bl.a. behöver uppföljningsmetoder utvecklas för några av nyckeltalen. Det är därför lämpligt att föra in aspekten om att nyckeltalen ska kunna utvecklas vidare under programperioden genom förändringar eller kompletteringar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör, i samråd med berörda nämnder och styrelser, göra en sådan översyn av nyckeltalen och på kommunstyrelsens uppdrag besluta om eventuella justeringar av nyckeltalen i samband med att nämnden redovisar de föreslagna årliga miljöredovisningarna.

Programmets tidsperiod

Sedan det första Miljöprogrammet togs fram har programperioderna omfattat 4 – 5 år. Förvaltningen inser att det är sent i processen att föreslå en längre programperiod för det kommande programmet, eftersom detta skulle innebära att samtliga delmål måste ses över och dimensioneras om, men vill ändå lyfta frågan. Att ta fram ett miljöprogram är en stor arbetsuppgift och kräver omfattande resurser. Inför kommande miljöprogram bör programperioder på 8 – 10 år övervägas.

Slut

Bilagor:

Bilaga 1 Remissmissiv

Bilaga 2 "Miljöförvaltningens remissynpunkter över Remiss av Stockholms miljöprogram 2007 – 2010"